

Eliminácia plagiátorstva z projektových prác študentov

Eliminating Plagiarism from Student Project Work

Eva Kaščáková, Henrieta Kožaríková

Abstrakt: Projektové vyučovanie je veľmi populárne už niekoľko desaťročí a študenti sa počas štúdia pravidelne stretávajú s rôznymi projektovými úlohami. Napriek tomu, že v čase, keď začínajú vysokoškolské vzdelávanie majú s projektovou prácou bohaté skúsenosti, mnohým študentom často chýbajú základné akademické návyky a zručnosti, najmä vo vzťahu k akademickej nečestnosti a plagiátorstvu. Príspevok sa pokúša identifikovať typické porušovanie akademickej etiky v záverečných projektoch kurzov obchodnej angličtiny, ako napríklad neuvedenie autorstva prevzatej myšlienky, úmyselné a neúmyselné plagiátorstvo, nevhodné parafrázovanie, neakceptovateľné používanie citácií alebo iné nedostatky súvisiace s používaním zdrojov. Autorky sa v príspevku venujú príčinám takéhoto správania a riešeniam, ktoré presahujú využitie sofistikovaných testov originality. Okrem potreby náležitého vzdelávania v správnom citovaní, parafrázovaní a summarizovaní, poukazujú aj na potrebu prehodnotenia relevantnosti úlohy, ktorá je nevyhnutná pre správne vypracovanie projektu. Dosiahne sa tak nielen originalita výsledkov, ale aj autenticosť práce a rozvoj relevantných zručností pre 21. storočie, ako je kritické myšlenie, riešenie problémov, tvorivosť, spolupráca, informačná gramotnosť, produktivita a zodpovednosť. Nadobudnutie týchto zručností vedie k rozvoju schopnosti autonómneho celoživotného vzdelávania.

Klúčové slová: plagiátorstvo, projektová práca, obchodná angličtina, zručnosti 21. storočia, úloha

Abstract: Project work has been very popular for decades and students regularly encounter various project tasks during their studies. By the time they start university, they have had a lot of experience in project work; however, many students often lack basic academic skills, especially in relation to academic dishonesty and plagiarism. The paper attempts to identify typical violations of ethical academic behaviour in final business English course projects, such as not stating authorship of ideas, intentional and unintentional plagiarism, inappropriate paraphrasing, unacceptable use of citations, or other issues related to the use of resources. The authors discuss the causes of such behaviour and solutions that go beyond the use of sophisticated plagiarism checkers. In addition to the need for appropriate training in correct citation, paraphrasing and summarizing, they also point to the need for reassessing the relevance of the task that is essential for the proper completion of the project task. This will not only achieve the uniqueness of the results, but also the authenticity of the work and the development of relevant skills for the 21st century, such as critical thinking, problem solving, creativity, collaboration, information literacy, productivity and reliability. The acquisition of these skills leads to the development of autonomous lifelong learning.

Key words: plagiarism, project work, business English, 21st century skills, task

Úvod

Proces výučby cudzích jazykov sa vyvíja už niekoľko tisícročí. Je to dôsledkom dynamického vývoja jazyka samotného, jazykovedy ako vednej disciplíny, didaktiky, pedagogiky i psychológie. V priebehu storočí sa pozornosť presúvala zo systému jazyka na spôsob vyučovania až po proces učenia sa. Postupne sa upustilo od používania gramaticko-prekladovej metódy a čoraz viac sa aplikujú metódy vyžadujúce aktivity učiaceho sa.

Vo výučbe cudzích jazykov je potrebné napĺňanie všetkých vzdelávacích cieľov, ktoré sú vyjadrené v revidovanej Bloomovej taxonómii (Krathwohl, 2002, s. 213). Od zapamätania a pochopenia nových slov a prvkov jazykového systému, cez ich použitie v kontexte, analyzovanie jazykových javov v rámci systému, hodnotenie vhodnosti jazykového prvku v konkrétnom kontexte, až po tvorbu vlastných výstupov (text, blog, wiki-stránky, prezentácie, riešenie problémov, rolové hry, vyjednávanie, debatný príspevok a pod.). Výučba zvyčajne postupuje od nižších kognitívnych procesov (zapamätanie, porozumenie a aplikácia), smerom k vyšším kognitívnym procesom (analýza, hodnotenie a tvorba).

Obr. 1: Revidovaná Bloomova taxonómia vzdelávacích cieľov (podľa Armstrongovej)

V súlade so zásadami konštruktivizmu, ktorý tvrdí, že prácou s informáciami sa počas procesu riešenia úloh poznatky internalizujú, je už niekoľko desaťročí populárnu metódou projektové vyučovanie. Projektové vyučovanie sa využíva vo všetkých stupňoch vzdelávania. Hutchinson zastáva názor, že projektová práca podporuje iniciatívu, nezávislosť, predstavivosť, sebadisciplínu a spoluprácu spolu s rozvojom medzipredmetových zručností, kde sa znalosti získané v iných predmetoch môžu používať na hodinách anglického jazyka (Hutchinson, 1996). Tento názor je všeobecne akceptovaný a projektové vyučovanie je dlhodobo populárne medzi učiteľmi rôznych predmetov, rovnako aj vo výučbe cudzích jazykov. Pojem

projektové vyučovanie zahŕňa širokú škálu aktivít, ktoré pozostávajú z vyhľadávania informácií, ich následného spracovania až k tvorivému výsledku a prezentácií výsledného produktu. Tvorivosť vlastná aktivitám, ktoré sa nachádzajú na vrchole Bloomovej taxonómie vzdelávacích cielov (Obr. 1), je to, čo učitelia oceňujú a veria, že to prináša výsledky.

Na základe našich skúseností môžeme tvrdiť, že hoci zámer zadania tvorivej práce na individuálnych projektoch je slubný, realita dokazuje, že výsledné projekty neprinášajú očakávané výsledky. V prácach študentov sú prítomné znaky plagiátorstva v rôznom rozsahu a mnohé práce sú neorganizovanými, až náhodnými komplíatmi. Na to, aby študenti splnili úlohu, často iba vyhľadajú relevantné informácie na internetových stránkach a tie skopírujú do projektu bez uvedenia zdroja, ďalšieho spracovania, či interpretácie. Zaznamenávame nesprávne citovanie a parafrázovanie, komplívanie bez následnej interpretácie, až po plagizovanie celej práce. Prejavy akademickej nečestnosti nemusia byť úmyselné, môžu prameniť aj z nedostatočnej informovanosti študentov o etickom zaobchádzaní so zdrojmi.

Príspevok prezentuje metódy a výsledky výskumu realizovaného na záverečných prácach z odborného anglického jazyka na Ekonomickej fakulte Technickej univerzity v Košiciach, ktorý pozostával zo štyroch fáz:

1. identifikácia typických prejavov akademickej nečestnosti,
2. analýza pomeru prác so znakmi plagiátorstva a neakceptovateľnej komplikácie k akceptovateľným prácам z pohľadu etického zaobchádzania so zdrojmi,
3. analýza ponúkaných tém a kategorizácia typov tém vo vzťahu k dostupnosti relevantných zdrojov,
4. analýza popularity jednotlivých typov tém a výskytu znakov neetického zaobchádzania so zdrojmi v súvislosti s typológiou tém.

Príčiny plagiátorstva

Na základe údajov z literatúry zaoberajúcej sa neetickým narábaním so zdrojmi a skúseností z rozhovorov so študentmi sme identifikovali príčiny, ktoré môžu viest' k neetickému zaobchádzaniu so zdrojmi pri tvorbe projektových prác.

- Jednou z príčin neetického zaobchádzania so zdrojmi je kultúrna predispozícia – informácie a vedomosti sa v niektorých kultúrach pokladajú za kolektívne. Preto v rámci vzdelávania nie je štandardom ich objavovanie a spracovávanie, ale odovzdávanie, memorovanie a zdieľanie (Reid, 1993,89; Carroll, 2002; Ryan, 2000).
- Študenti majú nesprávne návyky zo základného a stredoškolského vzdelávania, ktoré môžu byť dôsledkom popularity projektového vyučovania. Na týchto

stupňoch vzdelávania však často absentujú informácie a inštrukcie k správne-mu využívaniu zdrojov.

- Každodenné správanie na sociálnych sietiach tiež ovplyvňuje postoj študentov k priznávaniu autorstva, keďže zdieľanie rôznych obsahov bez ohľadu na au-torstvo je bežnou praxou.
- Študenti nemajú dostatok skúseností s akademickým písaním; princípy a zása-dy akademickej práce sa nevyučujú.
- Dôvodom používania cudzích formulácií alebo textov je aj strach z chýb, spô-sobený neistotou pri používaní cudzieho a/alebo akademického jazyka,

Uvedené dôvody môžu byť príčinou neúmyselného plagiátorstva. Ďalšie z príčin súvisia skôr s úmyselným neetickým narábaním so zdrojmi:

- Pre plagizovanie sa študenti niekedy rozhodnú pod časovým tlakom, ktorý mô-že byť spôsobený zlým časovým manažmentom alebo nedostatočným časovým rámcami.
- Ďalšou príčinou plagiátorstva je snaha nájsť cestu najmenšieho odporu, ale aj ekonomicke nakladanie so zdrojmi v zmysle dosiahnutia akceptovateľného výsledku pri vynaložení čo najmenšieho úsilia.
- Študenti prípady plagiátorstva a neetického zaobchádzania so zdrojmi nevní-majú ako závažné činy, pretože často nie sú primerane postihované (Council of Writing Program Administrators), dokonca ani pri verejne známych osobách.
- Ak spracovanie témy nie je dostatočnou výzvou, pretože je príliš všeobecná (nie je špecifická) a jej vypracovanie si nevyžaduje riešenie problému, študenti sa dopúšťajú plagiátorstva, keďže z povahy témy vyplýva, že je k dispozícii príliš veľa zdrojov, čo vedie k postoji „všetko už bolo napísané, nemám čo objavíť“.

Spôsoby neetického zaobchádzania so zdrojmi

Projekty, ktoré študenti pripravujú k záverečnej skúške z odborného anglického jazyka sme v prvej fáze výskumu podrobili analýze, s cieľom identifikovať typické prejavy akademickej nečestnosti. Analýza preukázala prítomnosť rôznych typov plagiátorstva, ako je nepriznanie autorstva tvorcovi myšlienky a prisvojovanie si cudzích myšlienok, skopírovanie vety alebo celého odseku bez uvedenia úvodzo-viek a zdroja, predkladanie vlastných predchádzajúcich prác, ktoré boli vytvorené v rámci iného predmetu (autoplagiátorstvo), či prevzatie celej práce od iného autora a odovzdanie pod vlastným menom. Ďalšími prejavmi sú neprijatelné spô-sob parafrázovania, v ktorých študenti nepreštylozovali pôvodný text, neoddelili prevzaté myšlienky od vlastných, prípadne pôvodný text dezinterpretovali, alebo neuvedli príslušný zdroj. Veľmi častým problémom sa ukázala komplikácia citácií

a parafráz, v ktorej vlastné vstupy študentov v zmysle interpretácie, hodnotenia a postoja k prevzatému materiálu absentujú.

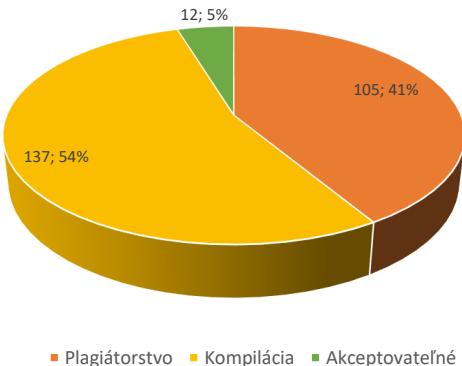
Okrem nami identifikovanými spôsobmi neetického zaobchádzania so zdrojmi existujú aj ďalšie prejavy akademickej nečestnosti. Napríklad, ak je stanovená podmienka použitia určitého počtu zdrojov a študenti reálne požadovaný počet zdrojov nepoužili, dopúšťajú sa fabulovania – v zozname použitej literatúry uvádzajú aj bibliografické odkazy, ktoré nepoužili. V prípade zadania vyžadujúcich prieskum je možné falšovanie dát – ich prispôsobenie želanému výsledku, prípadne fabulovanie, ak sa prieskum vôbec nerealizoval. Asi najťažšie identifikovateľným porušením akademickej etiky je práca na objednávku, kde je študent len zadávateľom, ale prácu napísal niekto iný.

V druhej fáze bolo cieľom nášho výskumu zistiť, do akej miery sa v projektových prácach študentov vyskytujú znaky plagiátorstva, či inej akademickej nečestnosti. Analýza bolo podrobených 257 projektových prác študentov, ktoré boli súčasťou záverečnej skúšky z odborného anglického jazyka (Obr. 2). Analýza spočívala v detailom čítaní projektových prác, kontrole bibliografických odkazov a preverovaní „podozrivých“ častí textu pomocou voľne dostupných softvérových nástrojov na kontrolu originality. Potvrdil sa nám predpoklad, že učiteľom ľahko identifikovateľné „podozrivé“ časti textu, ktoré sa od bežného jazykového prejavu študenta výrazne líšili použitou na úrovni lexiky, syntaxe a štýlu, boli skutočne prevzaté.

Ukázalo sa, že v najvyššom počte prác (v 137 prácach – 54 %) boli zastúpené nevhodné komplikácie citátov a parafráz, pričom chýbal vlastný vklad autora, interpretácia a hodnotenie prevzatej myšlienky textu. V 105 prácach (41 %) sme zaznamenali prítomnosť rôznych znakov plagiátorstva, ako je kopírovanie celých častí prác, pri parafrázovaní myšlienok neuvádzanie zdroja v texte, len v bibliografických údajoch, či odovzdanie identického spracovania témy dvoma rôznymi študentmi. Kritériám, ktoré má splňať projektová práca študentov s etickým využívaním zdrojov zodpovedalo 12 z odovzdaných projektov (5 %). Plagiáty a nevhodné komplikácie boli zaznamenané v rámci celého spektra študentov. Hlbšia analýza potvrdila, že neexistuje priama súvislosť medzi jazykovými schopnosťami študentov, výberom témy projektov v súvislosti s náročnosťou spracovania a výskytom neetického narábania so zdrojmi (Kaščáková, Kožaríková, 2019). Výsledky analýzy nás nutili pátráť po príčinách neetického správania študentov.

Typológia projektov

Na základe zistenia typických príčin plagiátorstva bolo naším cieľom v čo najväčšej miere odstrániť dôvody neetického správania sa študentov pri projektovej práci. V tretej fáze výskumu sme sa sústredili na analýzu tém záverečných projektov z hľadiska náročnosti spracovania témy, dostupnosti relevantných zdrojov a úsi-

Obr. 2: *Identifikovaná prítomnosť znakov akademickej nečestnosti v záverečných prácach*

lia, ktoré je potrebné vynaložiť na splnenie úlohy projektovej práce. Ciel analýzy bol zameraný predovšetkým na špecifikáciu tých vlastností tém projektov, ktoré zabraňujú plagiátorstvu, alebo ho v čo najväčšej miere eliminujú.

V minulosti sme zaznamenávali vysokú mieru plagiátorstva aj v súvislosti s často nevhodným výberom dobrovoľných tém samotnými študentmi. S úmyslom pozorovať, či sa prístup študentov k neetickému narábaniu so zdrojmi zmení, boli študentom stanovené konkrétné témy, ktoré vznikli ako sumár návrhov učiteľov Oddeľenia anglického jazyka. Tvorbe tém však nepredchádzalo stanovenie prísnych kritérií na formuláciu a charakter projektovej témy.

V rámci záverečnej skúšky z odborného anglického jazyka bolo 257 študentom ponúknutých na výber 50 tém záverečných projektov.

Znaky plagiátorstva a prítomnosť nevhodnej kompliacie, zhromažďovania informácií bez vlastného vkladu autora, sme v projektových prácach študentov zaznamenávali aj nadalej a z toho dôvodu bola analýze podrobéná povaha ponúkaných tém. Výskum bol zameraný aj na popularitu tém medzi študentmi, vzájomný vzťah medzi výberom a charakterom témy či spracovanie v súvislosti s prítomnosťou akademickej nečestnosti.

Analýza ukázala rôznorodosť charakteru tém projektových prác. V niektorých prípadoch si spracovanie témy nevyžadovalo veľa úsilia a kreatívny prístup autora, keďže bolo možné nájsť mnohé elektronické zdroje týkajúce sa danej problematiky na internetových stránkach, no na výber boli aj témy vyžadujúce vysoko autonómnu a tvorivú prácu študentov.

Na základe charakteru jednotlivých tém študentských projektov boli kategorizované 4 základné typy tém. Náročnosť projektu spojená so špecifickosťou témy

súvisiacej s výskytom počtu relevantných zdrojov stúpala od typu 1 po typ 4. Jednotlivé typy boli podrobnejšie rozdelené na podtyp a) a podtyp b), pričom podtyp b) v porovnaní s podtypom a) zahŕňa témy odbornejšie a menej známe laickej verejnosti.

Projektové témy **typu 1a:**

- *Ways of leadership in organizations*
- *Marketing tricks*
- *Money laundering*
- *Second-hand stores phenomenon*
- *Monopolies*
- *Slovak top entrepreneurs*
- *An unusual business success story*
- *E-banking: advantages and disadvantages*
- *The most famous (or infamous) financial scandals*
- *The euro and the eurozone. Pros and cons of the euro in Slovakia / in the European Union*
- *Financial products offered to young people by Slovak banks*

Uvedené témy sú všeobecné, venujú sa dobre známej problematike pochopiteľnej aj laickou verejnosťou a veľmi ľahko sa k nim nachádzajú relevantné zdroje na internete. Od študentov sa nevyžaduje riešenie problému, témy nie sú náročné a projektová práca nevyžaduje kreatívny ani analytický prístup. Povaha témy zvyšuje možnosť plagiátorstva alebo komplikácie jednotlivých častí projektu.

Projektové témy **typu 1b:**

- *Issuing banknotes*
- *Strategy, philosophy, corporate culture and policy of a profitable company*
- *Counterfeit products - a widespread problem*
- *How to build a company*
- *Start-up financing (How to raise money for a start-up?), business plan for a start-up*
- *Outsourcing, its advantages and disadvantages*
- *Financial crises and their influence on businesses*
- *Pros and cons of offshore financial centres*
- *Issuing banknotes (past and present)*
- *European central bank and its relation to central banks of EU countries*

- *EU Structural Funds*

Témy, ktoré sú odbornejšie a menej známe laickej verejnosti v porovnaní s typom 1a a predpokladá sa, že je k nim dostupných menej zdrojov, ktoré by ľahko zodpovedali zadanej téme bez ďalšieho vlastného spracovania.

Projektové témy typu 2a:

- *The importance of choosing a good brand name (its meaning + translations)*
- *Customer service in Slovakia*
- *Industrial parks in Slovakia*
- *Slovak tax environment*
- *Auditing firms in Slovakia*
- *E-business in Slovakia*
- *The main Slovak exports and imports*
- *Present trends in the financial industry (in Slovakia)*

Tieto témy sú mierne špecifikované, čo môže plagiátorstvo skomplikovať, ale nie znemožniť. Neprítomnosť špecifickej úlohy, aj keď sú tieto témy menej všeobecné, uľahčuje študentom nájsť si zdroje, kopírovať informácie a upraviť ich tak, aby zodpovedali téme. Mierne zmeny, ako napríklad navrhovanie tém viazaných k určitej lokalite, môžu znížiť možnosť kopírovania, ale nemusia nevyhnutne viest' k vyhýbaniu sa plagiátorstvu.

Projektové témy typu 2b:

- *Restructuring of large firms in Slovakia*
- *Typical features of corporate culture in Slovakia*
- *The development of the financial industry in Slovakia*
- *Regulation of the financial sector at present (in Slovakia)*
- *The growth of the mobile phone business in Slovakia*
- *The expansion of shopping centres, wholesale and retail chains*
- *Financing commercial media (TV/radio/newspapers)*

Témy sú špecifickejšie ako typ 2a a informácie sú viazané na danú lokalitu, čo redukuje počet dostupných zdrojov v anglickom jazyku.

Projektové témy typu 3a:

- *American and European business cultures*
- *The role of the FED in comparison with the ECB*

- *Comparison of two bank products/services*

Tieto témy obsahujú úlohu porovnávania, preto už svojou podstatou signalizujú študentom, že je potrebné vykonať určitú prácu. Úloha založená len na porovnaní však nemusí nevyhnutne vyžadovať tvorivý prístup, hlboké myslenie alebo riešenie problémov a môže sa riešiť zostavením komplátu relevantných informácií z rôznych zdrojov bez vlastného vkladu študentov.

Projektové témy typu 3b:

- *The importance of reputation (e-companies v brick-and-mortars)*
- *Investment Banking in the U.S.A. (the UK) and Slovakia*

Témy sú špecifickejšie ako typ 3a a vyžadujú porovnávanie a hodnotenie. Pri porovnaní špecifických informácií je menej pravdepodobné, že študenti nájdú hotovú odpoveď na zadanú úlohu, ktorá vyžaduje samostatné porovnávanie a vyhodnotenie informácií, čo redukuje počet dostupných hotových zdrojov v anglickom jazyku.

Projektové témy typu 4a:

- *Ethical policy of a particular company. Why should you do business ethically when unethical behaviour brings more?*
- *Effective forms of advertising*
- *China – a threat or opportunity for European businesses? What is behind the absolute advantage of Chinese products?*
- *My virtual company*
- *Tax avoidance*
- *Popularity of debit and credit cards Slovakia (on the basis of a questionnaire). Cash, checks, (credit cards) and electronic money*

Tieto témy predstavujú vysoko špecifickú, personalizovanú problémovú úlohu, ktorú je náročnejšie plagizovať, pretože hotová odpoveď je na internetových stránkach nepravdepodobná. Študenti musia informácie o danej téme ľažšie hľadať a selektovať relevantné informácie, analyzovať a dospieť k určitému záveru, zdôvodniť svoje závery, vyriešiť problém alebo sa podeliť o osobné skúsenosti. Produktivita, individuálna práca, kritické myslenie a kreativita sú potrebné na dokončenie úlohy a napomáhajú tiež pri predchádzaní plagiátorstvu.

Projektové témy typu 4b:

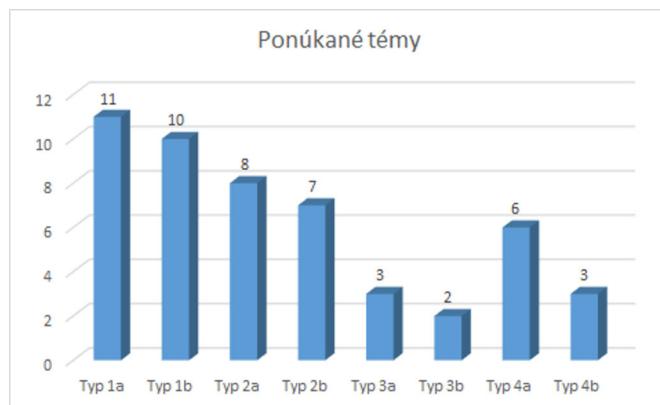
- *How young people manage their assets (on the basis of a questionnaire)*
- *How to build up a career (on the basis of a questionnaire)*

- An interesting merger/acquisition (case study)

Podobne ako témy typu 4a, predstavujú vysoko špecifickú, personalizovanú problémovú úlohu, ktorú je ťažké plagizovať, navyše vyžadujú aj vykonanie dotazníkového prieskumu alebo vypracovanie prípadovej štúdie. Z hľadiska klasifikácie vzdelávacích cieľov podľa Bloomovej taxonómie je na splnenie úlohy potrebné použiť činnosti z vrcholu pyramídy.

Výsledky výskumu

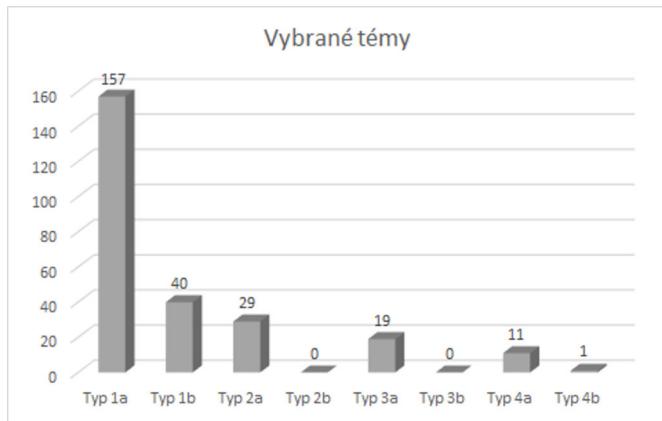
Zastúpenie tém podľa uvedenej typológie v celkovom počte ponúkaných tém (50) je zobrazené na obr. 3. Najvyššie zastúpenie mali témy vyžadujúce najmenšiu tvorivú prácu a počet tém s ich stúpajúcou náročnosťou v prvých troch typoch klesal, v štvrtom, najnáročnejšom type sa objavil mierne zvýšený počet tém.

Obr. 3: Zastúpenie ponúkaných tém v rámci jednotlivých typov

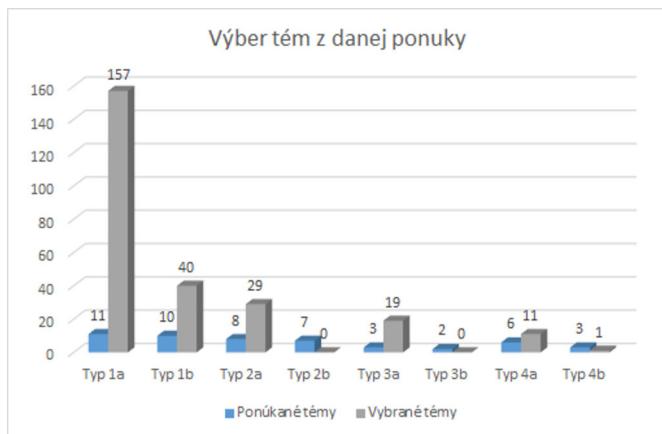
Vyčíslenie projektov podľa typu vybraných tém prinieslo prekvapivé výsledky (Obr. 4). Popularita tém typu 1a vysoko prevyšuje ostatné témy, keďže až 157 z celkového počtu 257 študentov si vybralo tému spadajúcu do kategórie 1a, čo je 61 %. Počty ďalších typov postupne klesajú, pričom v každom type b je výrazne nižší počet projektov ako v type a (v typoch 2b a 3b nulový). Výskum preukázal, že popularita tém s ich stúpajúcou náročnosťou klesá.

Obrázok 5 ukazuje súvislosť medzi počtom ponúkaných tém určitého typu a odozvzdaných projektov na témy daného typu. Aj keď ponuka typu 1a je najvyššia (11 z celkového počtu 50 tém), nie je taká vysoká, aby sa popularita typu 1a dala vysvetliť významne vyššou ponukou tém tohto typu oproti ostatným tématam. Tento fenomén vedie k predpokladu, že motiváciou pre takýto výber tém je najvyššia dostupnosť zdrojov a najnižšia náročnosť témy. Tento predpoklad by však s isto-

Obr. 4: Počet projektov podľa vybraných typov témy

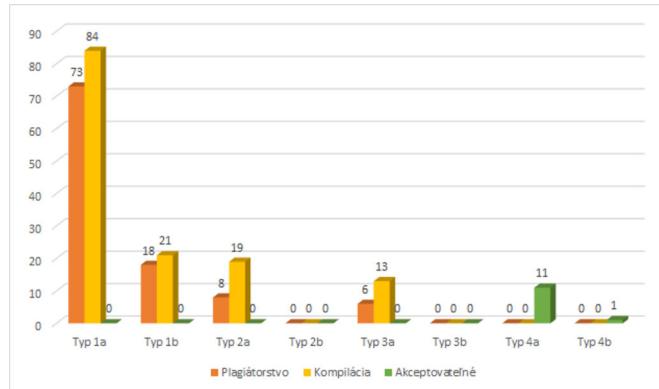
tou mohol potvrdiť len ďalší, kvalitatívny výskum prostredníctvom dotazníkov, či riadených rozhovorov so študentmi.

Obr. 5: Počet vybraných tém z danej ponuky príslušných typov

Pri identifikácii neetického narábania so zdrojmi sme vyčíslili počet prác s prítomnými znakmi plagiátorstva a komplilácie (ak boli niekedy prítomné obidva javy, zaradili sme prácu medzi plagiáty) a počet akceptovateľných prác z hľadiska etického použitia zdrojov podľa typológie témy projektov (Obr. 6). V typoch 1–3 vždy prevyšoval počet komplilácií nad plagiátmami. V projektach na témy typu 4a a 4b znaky neetického narábania so zdrojmi neboli prítomné vo významnej miere v pomere k vlastnej práci autora. To preukazuje jasnú súvislosť medzi stanovenou

úlohou a používaním zdrojov pri jej plnení. Súvislosť originality projektov s najvyššou jazykovou úrovňou študentov nebola zjavná, jednoznačné tvrdenie by však mohlo byť sformulované až na základe ďalšieho výskumu.

Obr. 6: Výskyt znakov neetického zaobchádzania so zdrojmi v súvislosti s typológiou tém

Návrh riešenia eliminácie plagiátorstva v študentských projektoch

Samozrejme, je možné preverovať originalitu každého projektu pomocou softvérových nástrojov. Veríme však, že lepšou cestou je prevencia neetického správania ako jeho penalizácia pri odhalení.

Na základe poznatkov z dostupnej literatúry (Sowell, 2018) môžeme odporúčať nasledovné kroky na zníženie miery plagiátorstva a iného neetického narábania so zdrojmi:

- zaradiť základy akademického písania do osnov kurzu,
- zvýšiť povedomie študentov o plagiátorstve (vysvetliť, definovať),
- poskytovať náležitú inštruktáž, prax a spätnú väzbu o tom, ako eticky pracovať so zdrojmi.

Na základe výsledkov výskumu odporúčame predovšetkým implementáciu nasledovných krokov:

- určiť špecifické požiadavky k projektu (napríklad počet a typ použitých zdrojov) a poskytnúť podrobne pokyny,
- zadávať témy projektu, ktoré sa nedajú ľahko plagizovať.

Stanovenie projektových úloh

Naše analýzy odhalili nasledujúce charakteristické črty tém projektov, ktoré stážujú alebo dokonca znemožňujú plagizovanie. Môžu byť využité ako jedna zo stratégí prevencie plagiátorstva.

- téma nie je všeobecne známa medzi laickou verejnosťou,
- téma je špecifická a orientovaná na riešenie úlohy,
- téma je personalizovaná,
- úloha obsahuje riešenie problému,
- zadanie je primerane náročné a vyžaduje tvorivý prístup.

Nasledujúce príklady (Tab. 1) ukazujú zmeny vybraných tém projektu a implementáciu vyššie uvedených vlastností, aby sa účinnejšie zabránilo plagiátorstvu.

Tab. 1: *Priklad úpravy tém projektov typu 1–3 na typ 4*

Pôvodná téma (Typ 1, Typ 2, Typ 3)	Upravená téma (Typ 4)
Strategy, philosophy, corporate culture and policy of a profitable company (typ1)	Company Success – What is behind the success of two particular profitable companies? (Compare their strategies, philosophies, corporate cultures and policies and suggest best practices that you would recommend to a start-up company)
Slovak tax environment (typ 2)	Ideal Tax System – An ideal tax system (from the point of view of a country, companies and individuals)
American and European business cultures (typ3)	Business Cultures – Differences and similarities in business cultures between Slovakia and a chosen country (suggest two lists of dos and don'ts for companies that want to start business in/with Slovakia or the chosen country)

Ďalšie benefity vyplývajúce z povahy upravenej projektovej úlohy

Naším primárnym cieľom bolo nájsť spôsob ako zredukovať až úplne eliminovať plagiátorstvo a neetické zaobchádzanie so zdrojmi v projektovej práci študentov. Zmena typu projektovej úlohy má však aj ďalšie prínosy. Projektová úloha, ktorá svojou povahou vyžaduje rozličné činnosti špecifikované Bloomovou taxonómiou vzdelávacích cieľov tiež pokrýva tzv. zručnosti pre 21. storočie. Existujú rôzne zoznamy zručností pre 21. storočie, no ich klúčové zameranie je spoločné: zvýšenie schopnosti človeka prispôsobiť sa zmene. Tieto zručnosti poskytujú adaptabilitu, ktorú ľudia potrebujú na to, aby držali krok s neustále sa vyvíjajúcim pracovným prostredím.

Podľa Trillinga a Fadela (2009), prvý súbor zručností pre 21. storočie je klúčom k budúcomu úspechu – tieto zručnosti pomáhajú človeku stať sa samostatným

Tab. 2: Zručnosti pre 21. storočie podľa Fadela (2011)

Učenie sa a inovácie	Digitálna gramotnosť	Kariéra a život
Kritické myšlenie a riešenie problémov	Informačná gramotnosť	Flexibilita a adaptabilita
Kreativita a inovácie	Mediálna gramotnosť	Iniciatíva a samostatnosť
Komunikácia	IKT gramotnosť	Spoločenská a interkultúrna interakcia
Spolupráca		Produktivita a zodpovednosť za výstup
		Vodcovstvo a zodpovednosť voči iným

v procese celoživotného vzdelávania prostredníctvom komunikácie a rozvíjania zručností kritického myšlenia.

Druhý súbor zručností pozostáva z toho, čo je potrebné na vyhľadanie, využitie a doplnenie informácií, využívajúc rôzne médiá a technológie.

Tretí súbor zručností obsahuje schopnosť prispôsobiť sa zmene, byť samostatný, nezávislý, schopný komunikovať s ostatnými v rôznych pracovných tímov, produkovať výsledky a prevziať za ne zodpovednosť. Okrem toho je to aj schopnosť ovplyvňovať a usmerňovať ostatných a byť zodpovedný voči iným a celej komunité.

Ak by sme si za cieľ stanovili rozvíjanie všetkých zručností pre 21. storočie, projektová práca vo dvojiciach alebo skupinách by vďaka nutnosti spolupráce a komunikácie medzi študentmi navzájom znamenala využívanie kompletného spektra zručností pre 21. storočie.

Záver

Projektová práca spočíva v hľadaní informácií, ich spracovaní a prezentácii konečného výstupu. Ak je prítomné plagiátorstvo, študent druhú fázu práce na projekte minimalizuje, až eliminuje (v závislosti od rozsahu plagiátorstva) a informácie len vyhľadá a následne prezentuje. Musíme si uvedomiť, že druhá fáza procesu práce na projekte, čiže práca s informáciami, je dôležitá súčasť internalizácie vedomostí. Preto by sa táto dôležitá etapa projektovej práce nemala vynechávať. Výsledky nášho výskumu naznačujú, že zníženie úrovne akademickej nečestnosti je aj v našich rukách. Potrebujeme však zvoliť skôr proaktívny ako reaktívny prístup. Proaktívny prístup k eliminácii plagiátorstva spočíva vo zvyšovaní povedomia o tejto problematike, vyčlenením času výučby pre teóriu a prax etického zaobchádzania so zdrojmi, ale hlavne zmenou tém projektov a stanovením intelektuálne náročnejšej úlohy, ktorá vyžaduje autonómnu prácu a kreatívny prístup autora.

Sme presvedčení, že zachovaním dôrazu na druhej fáze projektovej práce, t. j. spracovaniu informácií sa eliminuje plagiárstvo z projektových prác študentov a zároveň to prispieva k rozvoju kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie jednotlivca. Ďalším benefitom je, že takéto nastavenie procesov prinesie väčšiu spokojnosť s našou prácou učiteľov, pretože je omnoho ľahšie, intelektuálne zaujímavejšie a eticky priateľnejšie zabrániť plagiárstvu, ako po ňom pátrať. Nemôžeme úplne vylúčiť riziko podvádzania prostredníctvom vypracovania projektu na objednávku – ak celú prácu napíše tretia strana v mene študenta; riziko je možné čiastočne znížiť testovaním prezentácie projektu.

Literatúra

- ARMSTRONG, P. Bloom's Taxonomy. Dostupné z <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/blooms-taxonomy/>
- CARROLL, J. (2002). *A handbook for deterring plagiarism in higher education*. Oxford, UK: Oxford Centre for Staff and Learning Development.
- COUNCIL OF WRITING PROGRAM ADMINISTRATORS. (2003). *Defining and Avoiding Plagiarism: The WPA Statement on Best Practices*. Council of Writing Program Administrators, Dostupné z http://wpcouncil.org/aws/CWPA/pt/sd/news_article/272555/_PARENT/layout_details/false
- HUTCHINSON, T. (1996). Project Work in Language Learning. *The Language Teacher*. Dostupné z <https://jalt-publications.org/tlt/articles/2044-project-work-language-learning>
- KAŠČÁKOVÁ, E., & KOŽÁRÍKOVÁ, H. (2019). Do only poor students cheat? Inadequate use of resources in student project work. In ISTRATE, S. L. ET AL. *Linguistic Training of Students of Universities of Non-Philological Specialities in the Context of Bologna Process and Recommendations of the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching and Assessment*. Odesa: O. S. Popov ONAT.
- KRATHWOHL, D. R. (2002). A Revision of Bloom's Taxonomy: An Overview. *Theory into Practice*, 41(4), 212–218.
- REID, J. M. (1993). *Teaching ESL writing*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall Regents.
- RYAN, J. (2000). *A guide to teaching international students*. Oxford, UK: Oxford Centre for Staff and Learning Development.
- SOWELL, J. (2018). Beyond the Plagiarism Checker: Helping Nonnative English Speakers (NNESs) Avoid Plagiarism. *English Teaching Forum*, 56(2). 2–15.

Autorky

Mgr. Eva Kaščáková, PhD., Katedra jazykov, Technická univerzita v Košiciach,
e-mail: eva.kascakova@tuke.sk

Eva Kaščáková pracuje ako odborná asistentka na Katedre jazykov Technickej univerzity v Košiciach. Vyučuje odborný anglický jazyk v oblasti obchodu, financií, cestovného ruchu, strojárstva, stavebníctva a IKT. Jej profesionálne a výskumné záujmy sa týkajú aplikovanej lingvistiky, didaktiky odborného cudzieho jazyka, vrátane využívania IKT vo výučbe jazykov, hodnotenia a tvorby kurzov.

Mgr. Henrieta Kožáriková, PhD., Katedra jazykov, Technická univerzita v Košiciach,
e-mail: henrieta.kozarikova@tuke.sk

Henrieta Kožáriková je odbornou asistentkou na Katedre jazykov na Technickej univerzite v Košiciach. Pôsobí ako učiteľka odbornej angličtiny (obchodná angličtina, angličtina pre stavebné inžinierstvo, angličtina pre strojné inžinierstvo, angličtina pre počítače) a vyučuje aj slovenský jazyk pre cudzincov. Zaoberá sa aj otázkami didaktiky, aplikovanej lingvistiky, lexikológie a terminológie.